

7. Struktura příjmů a výdajů

7.1. Berlín

Výhled příjmů města Berlín na rok 2014 činí 22,984 mld. EUR, zatímco očekávané výdaje činí 22,910 mld. EUR.¹² Výši svých příjmů a výdajů nad 20 mld. EUR se Berlín výrazně vymyká ostatním referenčním městům. Rozpočtová politika hlavního města Německé republiky je silně determinována výší dluhu, který je větší než 60 mld. EUR, konkrétněji 18 153 EUR na jednoho obyvatele oproti celoněmeckému průměru 7 619 EUR (v roce 2011).¹³ Hlavním cílem pro město je konsolidace rozpočtu, tj. od roku 2020 mít takový rozpočet, jenž nebude financován novým dluhem. Toto strukturální opatření bylo rovněž zaneseno do Ústavy Německé republiky. Krátkodobým cílem města Berlín je dosažení přebytkového rozpočtu již od roku 2015 a následné snižování podílu prostředků paktu solidarity na celkových příjmech. Ten v rozpočtu za rok 2013 činil 6% (viz. Graf č. 1), přičemž od roku 2014 by již měl klesnout pod úroveň 1 mld. EUR až k nulové hodnotě v roce 2020. Důkazem střídání berlínského hospodaření je rovněž nejpomalejší růst výdajů v období 2001 až 2011 ze všech spolkových zemí. Zatímco např. spolkové zemi Hesensko vzrostly za toto období výdaje o 28,9% a Bavorsku o 25%, tak Berlínu během 10 let vzrostly výdaje o 2,4%.

Nastolený konzervativní trend je zřejmý již z hospodaření v letech 2012 a 2013. Výše celkových příjmů 22,568 mld. EUR předčila v roce 2012 výše celkových výdajů 21,892 mld. EUR o 676 mil. EUR a v tomto trendu město pokračovalo i v roce následujícím (viz. Tabulka č. 1). Extrémně konzervativní rozpočtová politika se odráží i na podílu kapitálových výdajů, které v roce 2012 činily 1,437 mld. EUR, tj. 6,55%.

Tabulka č. 8: Rozpočtový výhled Berlín (v tis. EUR)¹⁴

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	22 568	22 747	22 985	23 286	24 231	24 802
Výdaje	21 892	22 270	22 911	23 069	24 023	24 592
Přebytek/Deficit	676	470	74	64	208	210

Kromě již zmíněného paktu solidarity tvoří značnou část berlínských příjmů, konkrétně 15%, tzv. finanční vyrovnávací mechanismus. Jedná se o přístup k přerozdělování daňových příjmů mezi bohatšími a chudšími spolkovými zeměmi. V praxi má tento proces 4 etapy. V první etapě se celkový objem vybraných daní rozdělí na dvou úrovních – na úrovni federace a úrovni spolkových zemí – a na úrovni municipalit, které dostanou poměrovou část. V další fázi je celková část určena spolkovým zemím poměrově rozdělena mezi tyto země, aby ve 3. fázi mohlo dojít k vyrovnání mezi bohatšími a chudšími spolkovými zeměmi. Mimo to chudší spolkové země dostávají ve 4. fázi dodatečné prostředky přímo z federační části vybraných daní.¹⁵

Město Berlín je poměrově největším příjemcem z fondu vyrovnávacího mechanismu, když v roce 2012 vyinkasoval nad rámec svých běžných daňových příjmů 3,3 mld. EUR, a to především kvůli extrémně nízkému výběru daně z příjmu právnických osob. Pro příklad ve spolkové zemi Bádensko-Wurttembersko se vybrala téměř jedna čtvrtina celkového objemu daní z příjmu právnických osob, zatímco všech 6 spolkových zemí na východě Německa má na celkovém objemu podíl méně než 10%.

¹² očištěno o výnosy z úvěrů, rezerv, výdajů na krytí schodku/přebytku

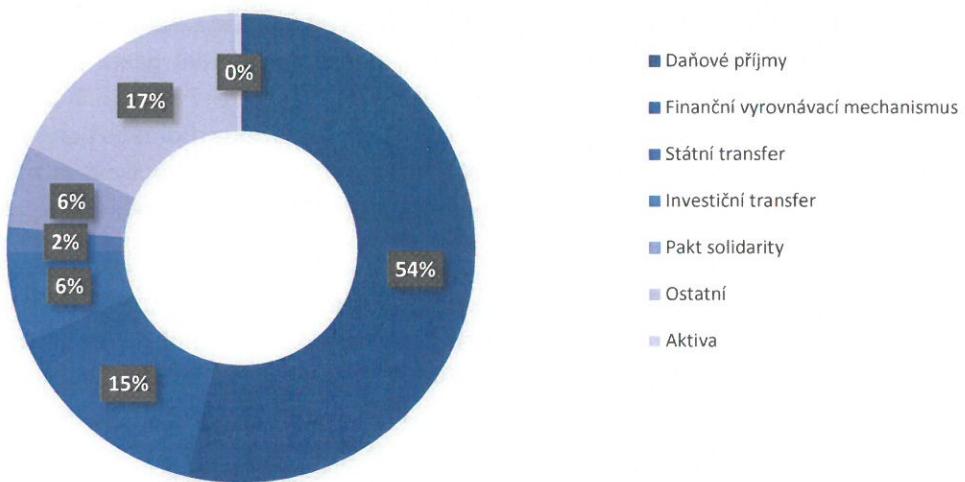
¹³ Berlin Das offizielle Hauptstadtportal, 2014, Haushaltsplan von Berlin für die Haushaltjahre 2014/2015

¹⁴ Berlin Das offizielle Hauptstadtportal, 2014, Finanzplanung von Berlin 2014 bis 2018

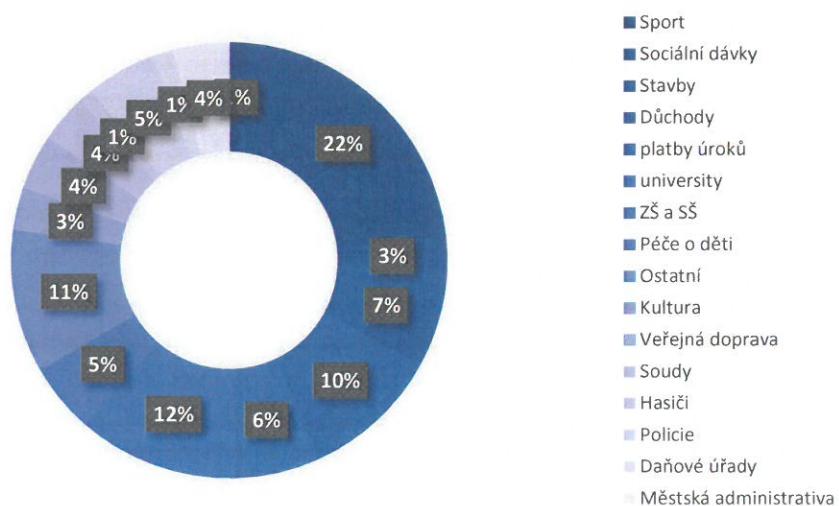
¹⁵ Bundesministerium der Finanzen, 2014, The Financial Equalisation System in Germany

Výše příjmů města Berlín na rok 2013 činila výše zmíněných 22 747 mld. EUR. Při podrobnějším zkoumání struktury příjmů zjistíme, že bez započítání příjmů z paktu stability a finančního vyrovnávacího mechanismu je podíl příjmu z daní na úrovni 51%, zatímco se započítáním dvou výše zmíněných položek se jedná o 74%, což se blíží schválenému rozpočtu Prahy 2013, kde tento podíl činí 77%. Na plánovaném výběru 11,8 mld. EUR se nejvíce podílí daň z přidané hodnoty (4,35 mld.) a daň z příjmu FO (3,916 mld. EUR). Dle rozpočtu pak příjmy z daně z příjmu PO činí 275 mil. EUR a příjem z daně z nemovitosti 780 mil. EUR, tj. přibližně 3,5% z celkových předpokládaných příjmů.

Graf č. 4: Struktura příjmů Berlín 2013

Graf č. 5: Struktura výdajů Berlín 2013

7.2. Mnichov

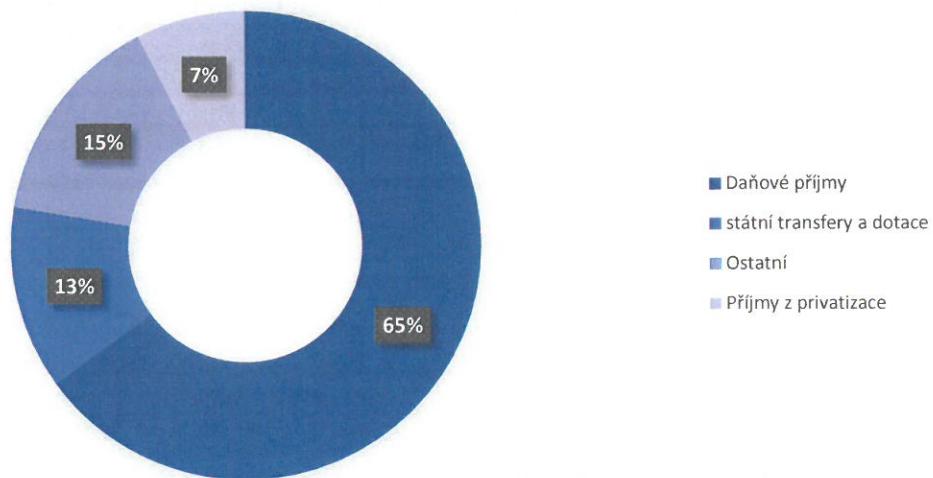
Specifikem hospodaření města Mnichov je takzvaný SWM-Effekte. Stadtwerke München GmbH (SWM) je společnost vlastněná městem Mnichov, jež má 8 359 zaměstnanců (2013) a spravuje veřejné služby města a celého přilehlého regionu. Společnost dodává elektřinu a plyn do více jak 95% mnichovských domácností a stejně tak se stará o distribuci pitné vody. Skrze svou dceřinou společnost Munchener Verkehrsgesellschaft mbH (MVG), provozuje většinu městské hromadné dopravy včetně metra, tramvajové a autobusové sítě. Rozpočet a jeho jednotlivé části jsou většinou uváděny bez výše zmíněného SWM-efektu, avšak pro preciznější dokreslení obrázku o hospodaření Mnichova je třeba finální hodnoty uvádět i do kontextu SWM.¹⁶

Mnichovu se již od roku 2010 daří vytvářet rozpočtový přebytek. Ten meziročně vzrostl z 269 mil. EUR na 311 mil. EUR za rok 2013 bez započítání SWM efektu. Pro rok 2014 se počítá mírný pokles přebytku a to na 302 mil. EUR, avšak při započítání SWM efektu by rozpočtový přebytek měl vzrůst z 460 mil. EUR na 563 mil. EUR.

Během roku 2013 se díky dynamicky rostoucí bavorské ekonomice podařilo městu Mnichov vybrat na dani z příjmu právnických osob rekordních 2,2 mld. EUR, čímž výrazně předčilo své dosavadní maximum z roku 2011, které činilo 1,9 mld. EUR. Celkové příjmy tak dosáhly v roce 2013 celkové výše 5,7 mld. EUR se zahrnutím SWM efektu a meziročně tak vzrostly o 380 mil. EUR. I přes očekávaný pokles příjmů z korporátních daní o přibližně 0,2 mld. EUR se očekává, že i v roce 2014 město Mnichov dosáhne stejně úrovně příjmů. Bez započtení SWM efektu se v roce 2014 očekávají příjmy ve výši 5,3 mld. EUR, tj. meziroční pokles o 0,1 mld. EUR.

Celkové výdaje v roce 2013 bez započtení SWM efektu dosáhly výše 5,126 mld. EUR, zatímco pro rok 2014 se počítá s celkovými výdaji na úrovni 5,046 mld. EUR. Započteme-li analogicky SWM efekt do schváleného rozpočtu, jedná se o podobně lehký pokles výdajů, konkrétně z 5,24 mld. EUR (2013) na 5,17 mld. EUR (2014).¹⁷

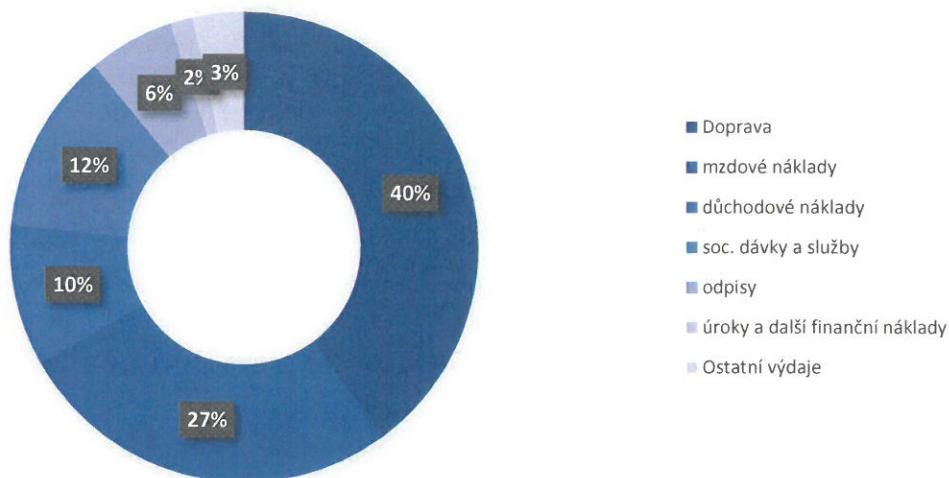
Graf č. 6: Struktura příjmů Mnichov 2013

¹⁶ Landeshauptstadt München Stadtämmerei, 2014, Der Stadthaushalt 2014

¹⁷ Landeshauptstadt München Stadtämmerei, 2014, Der Stadthaushalt 2014

Graf č. 7: Struktura výdajů Mnichov 2013

7.3. Varšava

Relativně výrazné překonání příjmového výhledu je zapříčiněno i dodatečnou platbou ve výši 250 mil. PLN z programů EU na kofinancování významných projektů, čímž objem prostředků z EU vzrostl meziročně o 60,2% a v roce 2012 překonal příjmový výhled o 19,2% (182,8 mil. PLN). Majoritní výše příjmů z EU programů byla použita na výstavbu druhé linky metra, přičemž jejich největší část byla použita na přípravné práce zahrnující návrh a výstavbu centrální stanice a nákup jezdících schodů (celkem 783,1 mil. PLN).¹⁸

Tabulka č. 9: Struktura běžných příjmů

(v mil.)	2011		2012	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Daňové příjmy	1 656,2	375,0	1 595,3	390,2
Příjmy z daní na celostátní úrovni	4 017,8	909,7	4 055,9	992,1
Příjmy z nemovitostí	1 109,6	251,2	1 133,5	277,3
Veřejná doprava	695,1	157,4	757,5	185,3
Ostatní příjmy	1 052,7	238,3	1 039,5	254,3
Vlastní příjmy celkem	8 531,4	1 931,6	8 581,7	2 099,1
Obecné dotace	1 298,3	293,9	1 408,6	344,6
Specifické dotace ze státního rozpočtu	468,4	106,0	478,7	117,1
Ostatní dotace, zahrnující fondy EU	49,2	11,1	48,8	11,9
Převody celkem	1 815,8	411,1	1 936,2	473,6
Běžné příjmy celkem	10 347,2	2 342,7	10 517,9	2 572,7

Výše příjmů z daně z příjmu FO naplnila výhled z 98,3%, nicméně celkově Varšava zaznamenala meziroční nárůst těchto příjmů o 2,5% (85,2 mil. PLN). Pomalejší nárůst oproti výhledu byl zapříčiněn meziročním snížením participace hlavního města na dani z příjmu FO z 12,06% na 11,80%. Naopak

¹⁸ The Capital City of Warsaw, 2013, The Annual Report of the Issuer for 2012

příjmy z daní z příjmu PO meziročně klesly o 8,1% a byly o 13,3% nižší než činila predikce a to především z důvodu zhoršené kondice soukromého sektoru, respektive nenaplnění dynamiky očekávaného růstu.

K téměř úplnému (99,7%) naplnění plánu došlo u příjmů z prodeje lístků veřejné dopravy. Meziroční nárůst zaznamenaly příjmy z pronájmu a zapůjčování městských nemovitostí a majetku, které meziročně vzrostly o 2,6% (15,5 mil. PLN). Tento nárůst byl způsoben především vyššími příjmy z pronájmu nebytových prostor a z pronájmu pozemků, čímž převázily nenaplnění plánu příjmů z nájmů obecních bytů.¹⁹

Výrazný nárůst hlavní město zaznamenalo v příjmech z daně z nemovitosti a to v porovnání s rokem 2011 o 70,8 mil. PLN, tj. 7,6%, čímž předčilo výhled o 103,5%. I v roce 2012 tak město navázalo na rostoucí trend příjmů z daně z nemovitosti, který vyplynul z růstu daňové sazby a postupného rozšířování daňové základny (o zdanitelné pozemky a budovy používané pro byznys a stavbu). Plánované příjmy z prodeje objektů a majetku byly v realitě nižší o 13,7%, i tak ale město meziročně navýšilo příjem z této oblasti o 70,6 mil. PLN (38,2%). V roce 2012 proběhlo 128 tendrů na prodej majetku, přičemž 16 z nich s pozitivním výsledkem a 112 s výsledkem negativním.

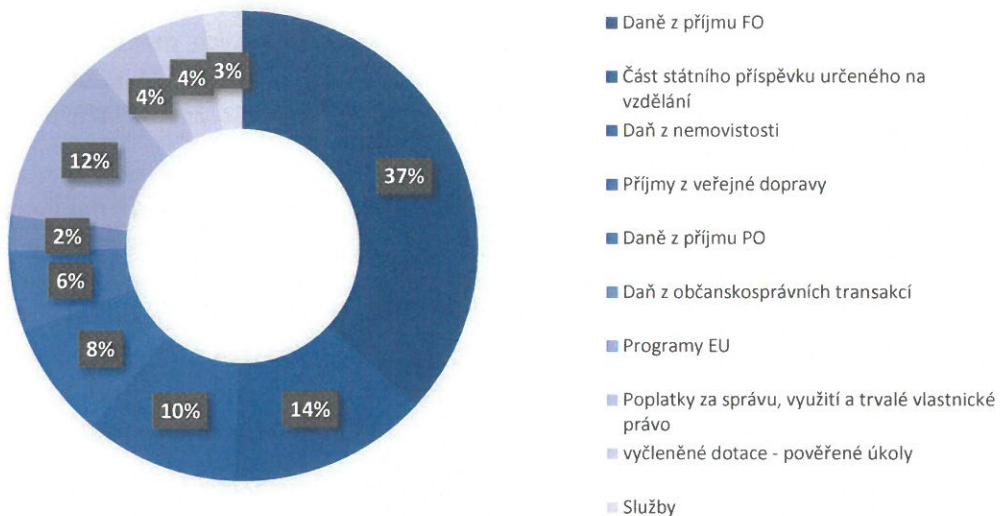
Důkaz o postupné expanzi Varšavské ekonomiky dokládá i postupný nárůst výdajů za poslední dekádu. Od roku 2005, kdy celkové výdaje činily 7 714 mil. PLN vzrostly celkové výdaje do roku 2012 na 12 268,8 mil. PLN, tj. téměř o 60%. Za toto období je i znatelný trend pozvolného růstu podílu kapitálových výdajů na celkových výdajích (tj. pokles podílu výdajů běžných). Zatímco v roce 2005 činil tento poměr 87-13 v neprospečných kapitálových výdajů, tak v roce 2012 již podíl kapitálových výdajů přesahoval 17%.

Tabulka č. 10: Struktura běžných výdajů

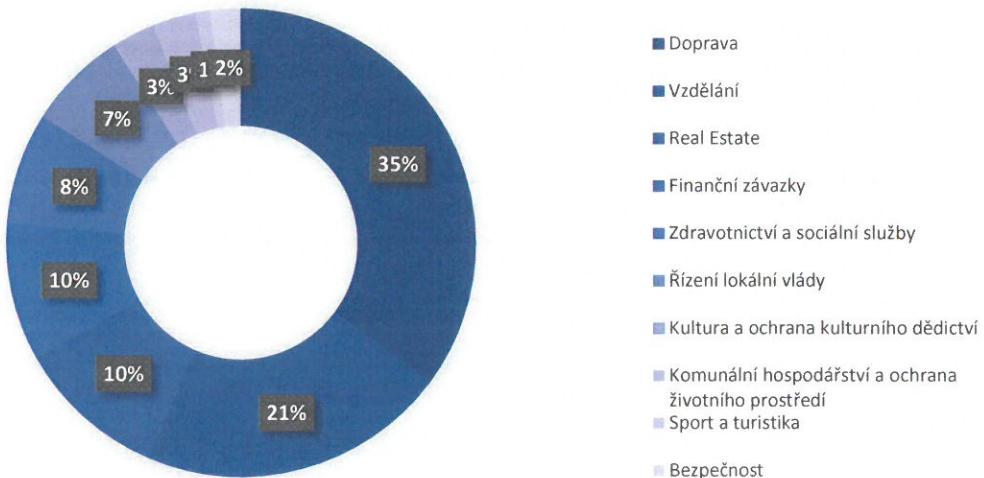
(v mil.)	2011		2012	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Odměny a příspěvky	3 181,8	720,4	3 296	806,2
Výdaje spojené s realizací zákonných úkolů	4 569,3	1 034,5	4 799,7	1 174
Granty	1 677,6	379,8	1 600,5	391,5
včetně částečně vyplacených dotací	916,6	207,5	828,4	202,6
Dávky (benefity) na individuální případy	329,4	74,6	342	83,7
Výdaje vynaložené na programy financované EU	48,4	11	44,1	10,8
Obsluha dluhu	306,3	69,3	341,4	83,5
Záruky a ručení	13,3	3	11,9	2,9
Běžné výdaje celkem	10 126,0	2 292,6	10 435,5	2 552,6

¹⁹ Statistical office in Warsaw, 2013, Statistical Yearbook of Warsaw

Graf č. 8: Struktura příjmů Varšava 2012

Graf č. 9: Struktura výdajů Varšava 2012

7.4. Vídeň

V posledních letech bylo ve Vídni důležité se rozpočtově vyrovnat s mezinárodní ekonomickou krizí a zároveň lokální implementací mechanismů, které budou stimulovat lineární růst městské ekonomiky. S ambicí, jež je averzní vůči nadměrnému riziku, plánuje Vídeň do roku 2016 dosáhnout nulového deficitu. Na druhou stranu dluh Vídne mírně meziročně vzrostl na 4,635 mld. EUR. Pro ilustraci, v měkkých investicích bylo za rok 2013 proinvestováno 2 mld. EUR v oblasti školství, 1,97 mld. EUR v oblasti zdraví a 1,39 mld. EUR v oblasti sociálních služeb.²⁰

²⁰ Rechnungsabschluss der Bundesstadt Wien, 2013, str. 7

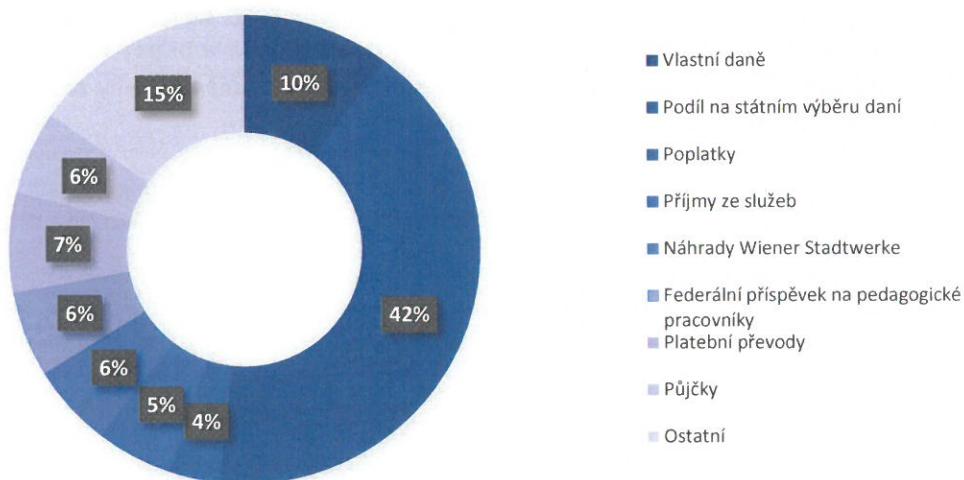
Celkové výdaje Vídně za rok 2013 činily 12,47 mld. EUR., když například investice skrze City-Wien Group dosáhly výše 2,89 mld. Eur a celkové výdaje na výstavbu byly za rok 2013 1,81 mld. EUR.²¹

Nadlimitní investiční výdaje a dluh jsou velmi pečlivě monitorovány v důsledku globální ekonomické krize. Ve Vídni funguje kontrolní komise, která zodpovídá za udržitelné hodnoty městského dluhu. Dluh se sleduje dle měn (euro a zahraniční měny, zejména švýcarský frank). Dluh Vídně meziročně vzrostl o 6,6% v roce 2013.

Stabilizační pakt, kterému podléhá rozpočet Vídně, je unikátní instrument striktně se řídící pravidly EU o schodku rozpočtu vůči HDP a dalšími kritérii. Strategie federální vlády na období 2014 - 2018 je pokračovat v dlouhodobém cíli stabilně orientované fiskální a hospodářské politiky s cílem udržitelného hospodářského růstu a získání vysoké úrovně zaměstnanosti. Tři klíčové oblasti byly definovány:

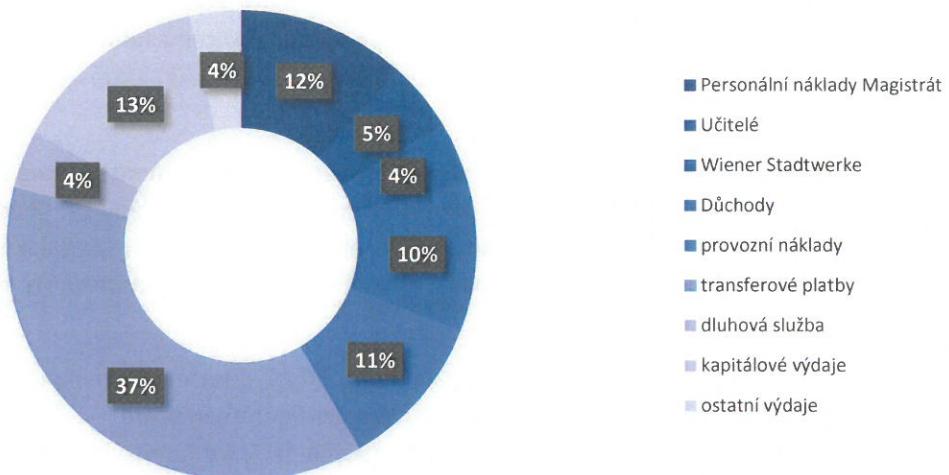
1. důsledně pokračovat v úspěšné fiskální konsolidaci, dosažení vyrovnaného rozpočtu do roku 2016 a Strukturálně postupně snižovat míru veřejného zadlužení
2. posílit investice v oblasti vzdělávání, vysokých škol, výzkumu, vývoje a infrastruktury pro podporu růstu a zaměstnanosti
3. urychlit strukturální reformy v oblasti důchodů, zdravotní politiky, veřejné správy, dotací, trhu práce a daní.

Graf č. 10: Struktura příjmů Vídeň 2013

²¹ Rechnungsabschluss der Bundesstadt Wien, 2013, str. V

Graf č. 11: Struktura výdajů Vídeň 2013

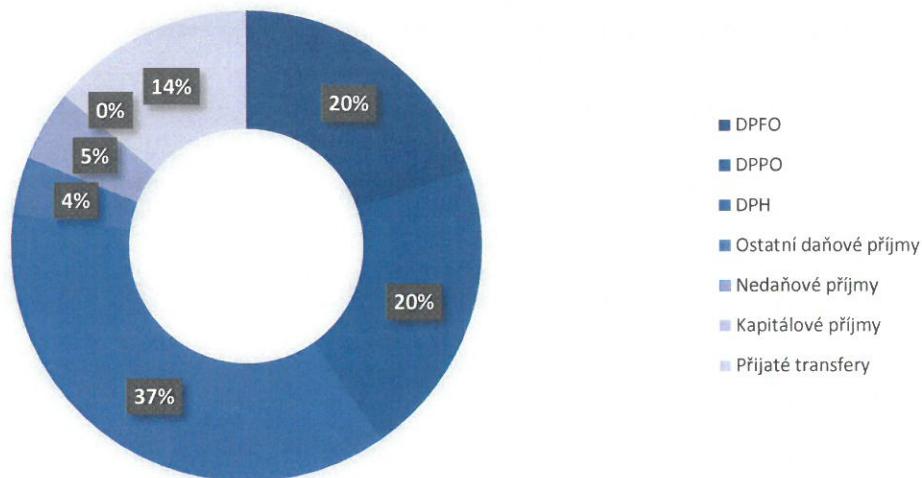

7.5. Srovnání s Prahou

Rozpočet vlastního hlavního města Prahy dosáhl svého vrcholu na straně příjmů v roce 2008, kdy celkové daňové příjmy dosáhly výše 43 mld. Kč. Následný dramatický meziroční pokles na 37,1 mld. Kč, který byl způsobený ekonomickou krizí, potažmo zpomalením celé metropolitní ekonomiky, se podařilo zastavit a v následujících 4 letech vzrostly celkové daňové příjmy HMP na 41,5 mld. Kč. Při pohledu na strukturu úhrnu příjmů rozpočtu vlastního hlavního města Prahy za rok 2013 zjistíme, že na celkovém objemu se daňové příjmy podílejí 81%.²²

²² Zpráva o plnění rozpočtu a vyúčtování výsledků hospodaření hl. m. Prahy za rok 2013 – závěrečný účet, dostupný na:
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/roz pocet/zpravy_o_plneni_ rozpoctu/zprava_o_plneni_ rozpoctu_za_ rok_2013/index.html

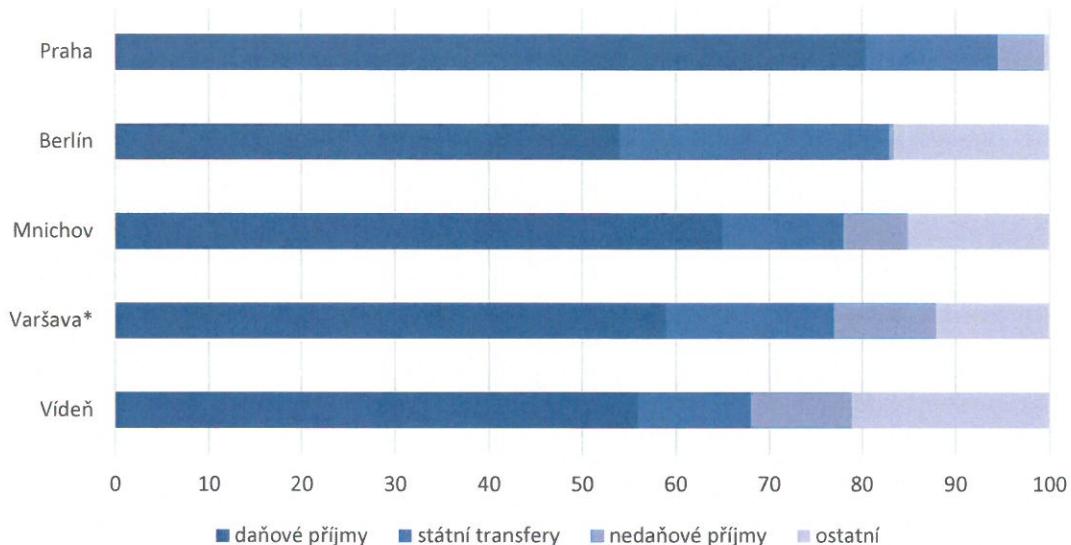
Graf č. 12: Úhrn příjmů rozpočtu vlastního hl. města Prahy 2013

Porovnání s ostatními referenčními městy komplikuje specifickost jednotlivých účtovacích systémů a systému přerozdělování daní. Např. v případě Berlína je obtížné srovnávat podíl daňových příjmů, jelikož pakt solidarity i finanční vyrovnávací mechanismus německého státu je založen na specifickém přerozdělování daní.²³ I přes výrazná lokální specifika lze však z grafu č. 13 vyzkoušet, že výše zmíněný 81% podíl daňových příjmů na celkových příjmech je výrazně vyšší než u ostatních měst (Berlín 54%, Mnichov 65%, Varšava 59%, Vídeň 56%). Tento jev není závislý na výši míry zdanění (Česká republika disponuje nejnižší mírou DPPO a DPFO napříč porovnávanými zeměmi), ale z velké části na RUD, přičemž jeho hodnota je důležitá ve vztahu k státním transferům. Praha disponuje nejvyšším poměrem *daňové příjmy / státní transfery*, tj. transfery zaobírají nejmenší část v porovnání s výší daňových příjmů. Čím vyšším poměrem město disponuje, tím více je závislé na jedné z položek (v tomto případě na daňových příjmech). Zatímco např. poměr Berlína činí 1,9:1, či Varšavy 3,3:1, tak pražský poměr činí 5,9:1, přičemž nejvíce se pražskému poměru blíží Mnichov (5:1). Čím větší závislost v tomto případě na daňových příjmech, tím méně flexibilně může vybrané město reagovat na exogenní šoky, např. v podobě náhlého zpomalení ekonomiky, jako ve výše zmíněném roce 2009, kdy daňové příjmy vlastního hl. města Prahy klesly meziročně z 43 mld. na 37,1 mld. Kč, tedy o 5,9 mld. Kč.

²³ The Federal Financial Equalisation System in Germany, dostupný na:
http://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Standardartikel/Themen/Oeffentliche_Finanzen/Foederale_Finanzbeziehungen/Laenderfinanzausgleich/Englisch_BFAG.pdf?blob=publicationFile&v=2

Graf č. 13: Struktura příjmů za rok 2013 napříč porovnávanými městy

V této souvislosti je alarmující klesající státní investiční transfer ve vztahu k rozpočtu vlastního hl. m. Prahy, který od roku 2009 klesl za 4 roky o 2,1 mld. Kč. Příjmová složka rozpočtu hlavního města nabízí pouze omezenou míru variant, jakým způsobem zlepšit hospodaření a získat více prostředků. Jedná se z velké míry o legislativní změny, vycházející z aktuálně slabého hlasu hlavního města na krajské úrovni. Kromě výše rozebrané daně z nemovitosti se nabízí nastolení otázky tzv. „krajského RUD“ („krajský“ RUD je případě Prahy v poměru k počtu obyvatel menší, než u ostatních krajů), či intenzivnější jednání ve vztahu k státní investiční účasti a zlepšení výkonu vlastního hospodaření hl. m. Prahy.

O co flexibilněji může město operovat na výdajové straně rozpočtu, o to naléhavějším situacím k řešení Praha zde aktuálně čelí a čelit bude. Soustředíme-li se na hospodaření vlastního hl. města Prahy, pak i přesto že má Praha v porovnání s ostatními referenčními městy nejvyšší podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích, má rovněž nejrychleji klesající tempo poklesu jejich podílu na celkových výdajích. (viz. tabulka č. 11)

Tabulka č. 11: Struktura výdajů vlastního hl. m. Prahy

(mld. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Běžné výdaje	28,7	30,8	30,2	30,9	33,8	39	36,6	36,3	37,6
kapitálové výdaje	14,2	14,1	17	14,9	19	15,1	15,6	14,3	10,1
Celkové výdaje	43	44,8	47,2	45,8	52,8	54,1	52,2	50,6	47,7

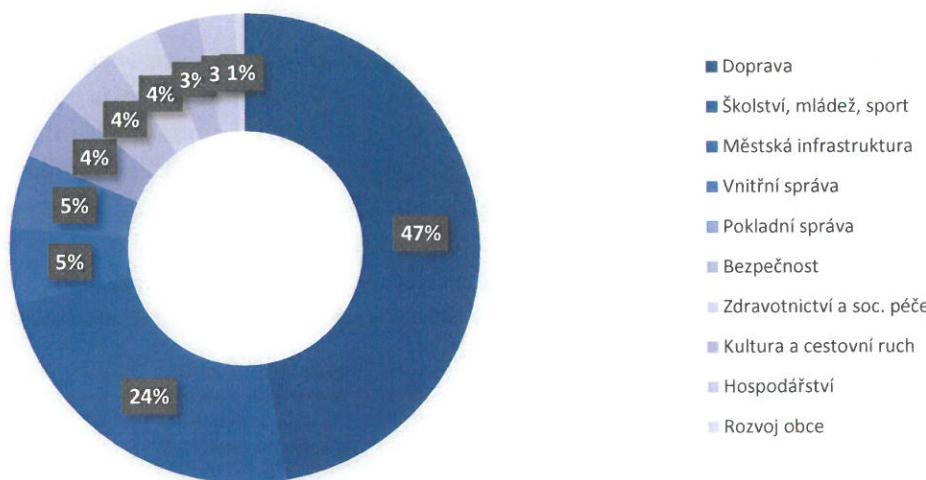
Schválený rozpočet vlastního hlavního města Prahy na rok 2014 činí 48,1 mld. Kč, při běžných výdajích 38 mld. Kč a kapitálových 10,1 mld. Kč, tj. zachování téměř totožného podílu kapitálových výdajů jako v předešlém roce, jež byl nejnižší za posledních 10 let.²⁴ Problémem může být rovněž nadinflační růst běžných výdajů v absolutních číslech. V případě Prahy jsou ve schváleném rozpočtu na rok 2014 běžné výdaje o 2,8 mld. Kč vyšší a to především z důvodu kap. 03, obsahující Pražskou integrovanou dopravu, provoz Tunelového komplexu Blanka, zimní službu, čištění komunikací a údržbu a opravu komunikací

²⁴ Usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy číslo 33/1, 2013, str. 1

a to celkovou částkou 2,1 mld. Kč. Růst běžných výdajů není neobvyklým jevem, (je vlastní jak Vídni, Varšavě, tak Mnichovu) avšak je pro město je logicky vitálnější neděje-li se tak na úkor kapitálových výdajů, ale v kombinaci s rostoucími příjmy.

Struktura celkových výdajů rovněž v případě hl. m. Prahy není v porovnání s referenčními městy neobvyklá. I tak je však 47% podíl celkových výdajů za rok 2013 na dopravu určitým specifikem (viz. Graf č. 16), když žádné z referenčních měst do dopravy neinvestovalo více než 40% celkových výdajů. Tento fakt je rovněž dán specifickým postavením Dopravního podniku Praha v porovnání např. s výše zmíněným Wiener Stadtwerke.

Graf č. 14: Struktura výdajů rozpočtu vlastního hl. města Prahy 2013

8. Investiční výdaje a strategické investice

8.1. Berlín

Kapitálové výdaje hlavního města Německé spolkové republiky činily v roce 2012 1,416 mld. EUR. Objem investičních výdajů vzrostl v roce 2013 na 1,602 mld. EUR, avšak dle rozpočtových výhledů se očekává jeho postupný pokles.²⁵

Tabulka č. 12: Přehled výdajů města Berlín

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kapitálové výdaje	1 416	1 602	1 540	1 471	1 428	1 426
Celkové výdaje	21 892	22 498	22 849	23 025	23 039	23 217

V souladu s konsolidačním plánem, který počítá od roku 2015 s vyrovnaným rozpočtem bez nového zadlužování, jsou i investiční plány města Berlín v kontextu velikosti města poměrově konzervativnější než u ostatních referenčních měst. V roce 2012 Evropská komise udělila Berlínu cenu (Acces City Award) za příkladný přístup k dostupnosti veřejné dopravy. Berlinská síť veřejné dopravy se stává čím dál více dostupnou jak pro seniory, rodiny a občany se sníženou možností pohybu. Za příklad může posloužit např. fakt, že od roku 2002 do roku 2012 byly vybudovány nové eskalátory v 31 stanicích metra (z 58 na 89). Není proto překvapením, že veřejná doprava hraje nejvýraznější roli i v dlouhodobých strategických plánech v oblasti investic. Město hodlá investovat do veřejné dopravy mezi lety 2014 – 2018 celkem 757 mil. EUR.²⁶

Tabulka č. 13: Investiční výhled města Berlín 2014

Investice 2013	v mil. EUR
Strategické stavby (infrastrukturní stavby, rekonstrukce, atd.)	270,663
- z toho nadzemní	219,323
- z toho podzemní	51,34
Ostatní investice	1 263,243
- Nabytí nemovitého majetku	17,396
- Nákup movitého majetku	79,074
- Infrastrukturální projekty	80,752
- Investice do státních projektů	0,600
- Investice (granty) třetím stranám	783,051
- Půjčky	289,653
- Ostatní	12,717

Mezi nejnákladnější nadzemní investici patří, nejen v roce 2014 ale v letech následujících, Generální oprava a rekonstrukce Státní opery, jejíž náklady se v tomto roce vyšplhají na 60 mil. EUR a v následujících 4 letech dohromady na dalších 93 mil. EUR. Mezi další investice patří např. Krajská knihovna, modernizace věznice Heidering, nová budova Technické university, apod..

²⁵ Berlin Das offizielle Hauptstadtportal, 2014, Finanzplanung von Berlin 2014 bis 2018

²⁶ Berlin Das offizielle Hauptstadtportal, 2014, Finanzplanung von Berlin 2014 bis 2018

Poměrově vůbec největší částí investičních nákladů zabírají tzv. Granty třetím stranám, tj. paušální a jednorázové investice do konkrétních projektů či institucí. Do této položky je započítána výše zmíněná veřejná doprava, která je zároveň s průměrným ročním investičním výdajem 190 mil. EUR dominantní složkou. Mezi další složky patří investice do rozšiřování bytového fondu, investice do spolufinancovaných infrastrukturních programů (Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur), investice do nemocnic, do center městské aktivity apod..

Tabulka č. 14: Granty třetím stranám města Berlín (výhled 2014)

	2014	2015	2016	2017	2018
Veřejná doprava	190	192	187	187	
Bytový fond	10	15	64	64	
Infrastrukturální projekty²⁷	77	78	67	67	
Infrastrukturální projekty soukromého rázu²⁸	17	38	32	32	
Klíčové instituce	33	33	32	31	
Paušální investice do Charité univerzitní nemocnice	34	34	34	34	
Přidané investice do Charité univerzitní nemocnice	78	92	65	21	8
Paušální podpora nemocničního komplexu Vivantes	13	19	25	25	
Investice do strategie místního rozvoje	27	17	18	20	21
Městský redevelopment Východ	24	20	24	24	25
Městský redevelopment Západ	18	15	13	14	14

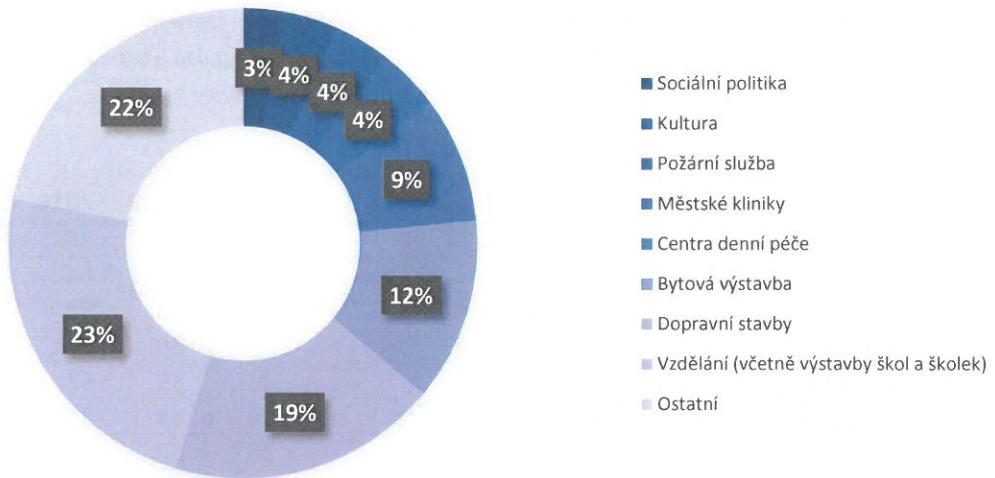
8.2. Mnichov

Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích v roce 2013 činil u města Mnichov 14,74% konkrétně 756 mil. EUR. Tento objem plánuje město v roce 2014 zvýšit o 60 mil. EUR, přičemž prioritními oblastmi investičních výdajů jsou: vývoj moderní dopravní infrastruktury, péče o děti a vzdělání, posílení bytového fondu a podpora kulturní nabídky ve městě.

²⁷ Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur - Gewerbe

²⁸ Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur - Private

Graf č. 15: Investiční výhled 2014

Péče o děti vzdělávání

Centru Bavorského regionu již léta kontinuálně stoupá porodnost. Jen za rok 2013 spatřilo světlo světa dalších 16 tisíc novorozenců, což se odráží na rostoucí poptávce jak po jeslích, školkách, tak po dětských volnočasových centrech. Mnichovu se podařilo za uplynulá léta rozšířit pokrytí center péče pro děti od 0 – 3 let o 42% a dostupnost školek dle území je naplněna z 89%. Mnichov i nadále spatřuje v postupném rozširování dostupnosti předškolního vzdělávání svou prioritu. V rámci investičního programu plánuje město investovat 71 mil. EUR do rozvoje středisek denní péče a jeslí a 191 mil. EUR do vybudování nových budov, jejich postupné rekonstrukce, modernizace a generálních oprav jeslí, školek a škol.

Jedním z příkladů ambiciozních plánů Mnichova v oblasti výstavby škol je stavba nové školní budovy v oblasti Nordheide. V budově by měla vyrůst odborná střední škola, obchodní akademie, akademie pro speciální vzdělávání a sportovní hala s tribunou. Tento rozsáhlý projekt byl odstartován v dubnu 2013 a očekává se, že nové žáky přivítá v září 2015. Během roku 2014 do tohoto šedesátimilionového projektu bude investováno 20 mil. EUR.

Rozvoj moderní dopravní infrastruktury

Stejně jako Praha i Mnichov se může chlubit strategickou geografickou polohou v centrální části Evropy, a proto je snadno dostupný po silnici i železnici. Hlavní město Bavorska tak přistupuje k postupnému rozširování a modernizaci sítě dopravní infrastruktury. K tomuto účelu je na rok 2014 vyčleněno 152 mil EUR. Poměrově největší část těchto prostředků spolkne pokračující výstavba tunelu východní části okruhu (Mittlerer Ring Sudwest). Tento rozsáhlý projekt, který umožní na povrchu rozšíření zelených ploch, byl odstartován v srpnu 2009 a jeho dokončení je plánováno na konec roku 2015, přičemž na konci roku 2017 by měla být zrevitalizována povrchová část nad tunelem. Celková cena projektu činí 399 mil. EUR, přičemž v roce 2014 se očekává investice ve výši 44 mil. EUR.

Dalším důležitým krokem k modernizaci mnichovské dopravní infrastruktury je projekt rekonstrukce tunelu Trappentreu (Trappentreutunnels) na Schwanthalerhoehe, který bude obnově po 30 letech. Od dubna 2014 odstartovaly opravy na konstrukci tunelu a přizpůsobování bezpečnostním standardům.

Tato fáze by měla být dokončena do konce roku 2015. Celkové náklady rekonstrukce dosahují výše 25 mil. EUR, přičemž v roce 2014 se počítá s investicí 6 mil. EUR.

Bytová výstavba

Kromě výše zmíněné výstavby a investic do škol, školek a jeslí se mezi další z mnichovských priorit řadí politika dostupného bydlení. Demografické studie předpovídají postupný růst populace, přičemž již nyní vysoce převyšuje poptávka po dostupném bydlení nabídku bytů. Z tohoto důvodu si město Mnichov vytyčilo za cíl rozšíření bytového fondu skupováním bytů a především pak novou výstavbou, to vše se zachováním sociálního mixu všech příjmových skupin po celém městě. Na rok 2014 se počítá s investicemi ve výši 103 mil. EUR.

Za účelem zdárné realizace programu dostupného bydlení byly rozběhnuty dva konkrétní projekty: „KomPro“ a „Munchen Modell“. Zatímco v případě „KomPro“ se jedná o projekt státní bytové výstavby, který je financován jak z federálních prostředků, tak prostředků spolkové země, tak u „Munchen Modell“ se jedná o čistě městský projekt. Program umožňuje středně-příjmovým rodinám a družtvům koupit levné rodinné byty v metropolitní rozvojové oblasti Mnichova na pozemcích, které patří městu. Cena těchto pozemků je pak fixní, nezávisí na lokalitě a pohybuje se hluboko pod úrovní tržních cen. V případě potenciálního prodeje bytů má pak město kontrolu nad prodejnou cenou.

8.3. Varšava

Město Varšava jako jediné z vybraných měst nemělo k 1. říjnu 2014 uzavřen účetní rok 2013 a tudíž pracujeme s daty z roku 2012 a očekáváními pro rok 2013 a 2014. I přes předpokládané očekávané rozpočtového deficitu v letech 2013 a 2014 (v porovnání s 2012) plánuje město Varšava v letech 2015 a 2016 rozpočtový přebytek. Na rok 2015 počítá hlavní město s celkovými příjmy 12.565 mil. PLN, oproti celkovým výdajům 12.410 mil. PLN (přebytek 164,6 mil. PLN) a pro rok 2016 s příjmy 12.417 mil. PLN a výdaji 12.241 mil. PLN, tj. přebytkem 176 mil. PLN. V roce 2012 město investovalo celkem 2.117 mil. PLN, přičemž charakter největších investic byl zaměřen především na zefektivnění dopravního systému Varšavy.²⁹

²⁹ The Capital City of Warsaw, 2013, The Annual Report of the Issuer for 2012

Tabulka č. 15: Přehled strategických investic na rok 2012 (tučně dle pražské metodiky stanovování str. investic)

Investice	v mil. EUR	v mil. PLN
Pokračující stavba druhé trasy metra	272,28	1.113,1
Stavba Północny most	40,85	167
Propojení Jerozolimskie třídy s AK silnicí (ulice Nowolazurowa)	28,5	116,5
Modernizace Jerozolimskie třídy	4,84	19,8
Modernizace ulice Górczewska	5,41	22,1
Rekonstrukce a modernizace nemocnice Grochowski	4,43	18,1
Spojka ulic Oczapowskiego a Agorze	4,77	19,5
Vybudování Polského židovského muzea	3,72	15,2
Rekonstrukce budovy č. p. 12 ulice Sandomierska na potřeby Geodesy a Land register kanceláře	4,21	17,2
Modernizace a rozšíření nemocnice „Inflancka“	3,13	12,8
Modernizace přístavu Czerniakowski	2,52	10,3
Rozšíření a rekonstrukce školní budovy na centrum sociální pomoci „Na Przedwiośnie“	2,25	9,2

Varšava nesoustředí svou energii pouze na tzv. strategické investice, ale rovněž během roku 2012 investovala co do rozsahu menších projektů s cílem naplňovat potřeby rezidentů hlavního města, zvýšit jejich životní standard a samotnou funkčnost metropole.

Kromě klíčových dopravních investic Varšava během roku 2012 modernizovala autobusový terminál včetně vybudování odjezdového pavilonu v ulici Lubelska, pokročila v budování strategických Park and Ride parů, či podpořila cyklistickou dopravu vybudováním „the Neadwiślański Cycling Route“. Varšava se v posledních letech snaží profilovat jako město, jež aktivně dbá o životní prostředí, což se viditelně odrazilo i v investicích do této oblasti. Jednalo se např. modernizaci přístavu Czerniakowski, rekultivaci jezera Zgorzala, úpravu melioračních a kanalizačních zařízení na odklon dešťové vody, či rekonstrukci dětských hřišť v parku Praski a v zahradách Saski.

Rozvoj města Varšava probíhá od roku 2005 v souladu se schváleným strategickým plánem (Strategy of Development of the City of Warsaw). Jeho dlouhodobým cílem je dosažení co možná nejvyšší úrovně kvality života obyvatel města a etablování hlavního města jako investičně atraktivního, moderního města založeného na znalostní ekonomice. Zároveň je ambicí Varšavy stát se finančním centrem regionu Střední Evropy.

Tento obecný rámec formuje současné i budoucí rozpočtové výdaje. Dle rozpočtového výhledu na rok 2013 Varšava plánuje růst nominálních příjmů o 7%, jakožto i zvýšení výdajů o 11,5%.³⁰ Struktura výdajů bude ze 75,7% pokrývat stávající aktivity a projekty nacházející ve stadiu rozpracovanosti, přičemž na investice připadne 24,3% všech výdajů, což znamená zvýšení poměru kapitálových výdajů na celkových výdajích o 7 procentních bodů.

Mezi klíčové současné a budoucí investice patří v oblasti dopravy dokončení centrální stanice druhé linky metra, vybudování strategických parků Park&Ride (P&R) – druhá fáze a započatí konstrukčních prací na ulici Nowolazurowa v oblasti Jerozolimskie třídy a následné napojení na trasu AK. V oblasti prostorového řízení a oblasti správy nemovitostí stojí před Varšavou potřeba modernizace nákupního

³⁰ The Capital City of Warsaw, 2013, The Annual Report of the Issuer for 2012

centra v ulici Banacha, dále rekonstrukce náměstí Pilsudskiego a stavba budovy pro municipální a sociální účely na ulici Jagiellónska. V oblasti péče o životní prostředí a urban designu se město zaměřuje na rozvoj nábřeží Vistula, či **rozvoj zelených ploch v těsné blízkosti Bródnowski a Zaciszánski kanálů**. Klíčovým kapitálovým výdajem v oblasti bezpečnosti je realizace tzv. „**Safe City**“ projektu, v jehož rámci město plánuje zavést rádio komunikační systém pro městské policisty. Oblast školství, potažmo vzdělávání město podpoří např. přímými investicemi v podobě modernizace vzdělávacích komplexů v ulici Hoża 1, tj. strojního inženýrství motorových vozidel a středoškolské vzdělávání. V oblasti zdravotnictví a sociální péče plánuje Varšava finančně subsidiovat stávající nemocnice, ambulantní a léčebná centra a zároveň investovat do jejich modernizace a rozšiřování, vzhledem k demografickému výhledu hlavního města.

Participativní rozpočet

Ve světě stále populárnější opatření ve formě participativního rozpočtu se od 1. ledna rozhodli uvést v chod i představitelé města Varšava. Reálný efekt na rozpočet hlavního města bude minimální, avšak tato forma přispívá především k zainteresování obyvatel do otázek města a umožnění další úrovně participace. Participativní rozpočet je jednou z hlavních vlajkových lodí marketingové strategie Varšavy, což např. i poměrově vysoká míra angažovanosti obyvatel jak na sociálních sítích, tak i v samotné aktivitě v rámci programu.

Varšava se k tomuto nástroji uchýlila s cílem vzdělávat obyvatele včetně veřejných výdajů a rozpravidlit přímou diskusi o finančních náležitostech města. Obyvatelé Varšavy budou rozhodovat o výdajích hlavního města na úrovni jednotlivých městských částí, přičemž výše použité částky musí být v intervalu 0,5 – 1,1% rozpočtu městské části. Již od 15. října 2013 byly v každé městské části ustanoveny koordinační skupiny, skládající se ze zástupců obyvatel, nevládních organizací, představitelů města, zastupitelů a úředníků. Tyto týmy do konce roku 2013 vybíraly projekty, z nichž samotné město vybralo ty, o kterých je v souladu s koncepcním rozvojem možno hlasovat. Samotné hlasování proběhlo na konci června 2014, přičemž realizace být dokončena v průběhu roku 2015. Původní plán objemu prostředků pro participativní rozpočet nebyl naplněn, když obyvatelé Varšavy rozhodovali, jakým způsobem investovat 26 mil. PLN (6,2 mil. EUR), tj. přibližně 0,2% městského rozpočtu. Do programu se přihlásilo napříč 18 městskými částmi 2200 projektů, přičemž 1390 bylo umožněno městskou administrativou, aby vstoupilo do hlasovacího procesu.³¹

Na uvedení v život participativního rozpočtu ve Varšavě lze nahlížet dvojí optikou. Na jednu stranu obyvatelům města byla skrze přímou participaci umožněno spolupodílet se na tvorbě a směrování včetně veřejných, což lze demonstrovat na jednotlivých projektech, jež se povětšinou odklánějí od velkých „**betonových investic**“ (i kvůli malému objemu prostředků) a přiklánějí se k řešením ulehčující pohyb chodců a cyklistů. Mezi takové projekty patří např. vybudování (jasné vyčlenění) cyklistických stezek (např. ulice Obozna, ulice Kazimierzowska), zbudování chodeckých ostrůvků, zákaz parkování v prostorech vyhrazených pro chodce, či omezení automobilové dopravy ve vybraných ulicích).

Na druhou stranu se způsob exekuce participativního rozpočtu setkává v Polském hlavním městě i s vlnou kritiky. Kromě nenaplnění objemu plánovaných investic a zvýšené administrativní zátěži se mezi nejčastějšími výtkami objevují následující:

- V mnoha městských částech (Śródmieście, Wola, Ochota a Żoliborz) nebylo obyvatelům umožněno hlasovat o „nejvíce poptávaných“ projektech (například přechody pro chodce v nejvíce frekventovaných místech), jelikož je představitelé městských částí nezařadili do hlasování

³¹ Miasto Stołeczne Warszawa, 2014, Twoj Budżet, dostupné na: <https://twojbudzet.um.warszawa.pl/>

- Nízký zájem ze strany obyvatel napříč většinou městských částí, když největší účast 15,5% byla zaznamenána v městské části Ursynów a nejmenší v městské části Bielany, kde počet zúčastněných obyvatel činil pouze 4,8%
- Netransparentní posuzování nákladů u předkládaných projektů. V průběhu ověřovací fáze byla u vybraných projektů navýšena ze strany administrativních pracovníků MČ výše nákladů až patnáctkrát a to často bez předchozí konzultace a na poslední chvíli. Tyto změny pak reálně ovlivnily výsledky hlasování např. v městských částech Śródmieście a Mokotów

8.4. Videň

Tabulka č. 16: Přehled strategických investic na rok 2013

Investice	v mil. EUR
Strategické investice (rozšíření linky metra U1 na jih + modernizace linky U4)	1810
Ostatní investice	4543
Výstavba nových školek (2000 nových míst)	677
Rekonstrukce stávajících školních budov (celkem 76 budov)	60
Vybudování 5 nových škol (dřevostavby s důrazem na udržitelnost) v oblastech Simmering, Penzing, Floridsdorf	12
Investice do modernizace systému zdravotnictví a sociální péče (Wiener Spitalskonzept 2030, Wiener Geriatriekonzepts, modernizace 7 centrálních nemocnic, více než 1500 nových míst sociální péče)	3490
Qualifikationsplan 2020 – zlepšování kvalifikace Videňanů	39
Investice do programů integrace mladých lidí na trhu práce	10
Program výstavby a renovace bytového fondu	255

Trh práce

Investice Vídni jsou pro-růstově orientovány. Prioritou je stimulovat zaměstnanost a celkově posilovat tamní trh práce. Podpora trhu práce je evidentní na programech umožňujících rekvalifikaci či doplnění si kvalifikace s cílem zlepšit individuální konkurenceschopnost na vídeňském trhu práce (Qualifikationsplan 2020). Toto opatření se týká zhruba 23 000 obyvatel Vídni, kteří se do programu (Employment Promotion Fund) přihlásili během roku 2014. Videň také podporuje uplatnění mladých lidí na trhu práce (3000 studentů ročně skrze training programy) a dále se zaměřuje na uplatnitelnost obyvatel, kteří čelí sociálnímu vyloučení. Videň přímo zaměstnává 58 825 pracovníků.

Sociální služby

Videň dále směřuje své investiční prostředky do oblasti sociální péče a zdravotnictví (3,49 mld. EUR za rok 2013). Vídni připadá městský zdravotnický sektor a s ním 7 centrálních nemocnic a jejich návazná údržba a provoz, což vytváří zvýšené požadavky na rozpočet. Videň se aktivně připravuje na demografické stárnutí ekonomicky aktivní populace. Proto v současnosti disponuje 1500 pečovatelskými centry.

Vnitřní i vnější migrace znamená nárůst cca 20 000 nových obyvatel Vídni ročně. Poptávka po mateřských školách a jeslích byla za posledních 5 let uspokojena 12 000 novými mateřskými zařízeními. V současné době disponuje Videň 53 000 mateřskými školami a 20 000 jeslemi. Celkem za 2013 investovala Videň 1,9 mld. EUR do vzdělávání a péče o děti.

Investice do bydlení – výstavby a rekonstrukce

Vídeň přímo dotuje výstavbu a rekonstrukci dostupného bydlení. Během roku 2014 je zajištěno 72 milionů EUR na výstavbu 1500 nových domů. Renovační projekty jsou také důležité ke snižování negativních vlivů neekologických obydlí na životní prostředí.

V roce 2014 plánuje Vídeň nadále posilovat investice do infrastruktury jako stimulaci růstu a zaměstnanosti v nejistém, ekonomickém a post-krizovém období. Skrze městské akciové společnosti investuje Vídeň do infrastruktury 1,72 mld. EUR (v roce 2014), aby byla zajištěna moderní infrastruktura a aby se zachovaly desítky tisíc pracovních míst v malých a středně-velkých podnicích. Vídeň plánuje na příštích pár let 4,68 mld. EUR na poptávkou-vedené výdaje. Tyto výdaje zahrnují následující dotčené oblasti: rozvoj a údržba dopravy a infrastruktury, oprava veřejných budov a nákup vozidel a strojů. Ve Vídni je významný počet ekonomicky aktivních subjektů zaměstnán ve stavitelství a dalších návazných odvětvích, proto je stimulace tohoto sektoru ze strany města velmi důležitá, aby docházelo k vyrovnávání dopadů ekonomické krize. Jen za rok se v této oblasti investovalo 1,81 mld. EUR. Tato částka je vyšší než v předchozích letech. Projekty jako expanze metra U-1 nebo modernizace linky U-4 umožní zachování pracovních míst ve stavebnictví.

Stejně jako mezi varšavské specifika patří participativní rozpočet, pak mezi vídeňské zajímavosti patří již dlouhodobé uplatňování tzv. gender budgetingu. Gender budgeting patří mezi instrumenty, které Vídeň aktivně používá k měření dopadu městských investic a na snižování nerovnosti mezi muži a ženami. Cílem tohoto opatření je usnadňovat genderově spravedlivé investice napříč všemi segmenty vídeňského rozpočtu. Gender budgeting byl schválen Evropskou komisí v roce 2005.³²

8.5. Srovnání s Prahou

Výše zmíněný problém klesajících kapitálových výdajů má v případě Prahy výrazný vliv na charakter plánování investičních projektů. Zatímco strategické dopravní a infrastrukturální investice vyžadují dlouhodobé plánování a tudíž je často omezena jejich flexibilita. Tento fakt potenciálně může způsobit omezení např. u investic do parků, městské zeleně, technické infrastruktury na území MČ, či investic v oblasti kultury, sociální péče, školství a zdraví. Ve schváleném investičním výhledu pro rok 2014 je zřetelné, že na rozdíl od německých měst a rakouské metropole, se Praha stále primárně soustředí na dopravní investice strategického charakteru.

Alarmující je rovněž výhled kapitálových výdajů do roku 2019, podle kterého se jejich výše v následujících 5 letech má snížit o téměř 50% na 6,2 mld. Kč (viz. Tabulka č. 16), zejména v důsledku snižování daňových příjmů. Žádné z porovnávaných měst ve svém výhledu nepočítá s takto rapidním poklesem investičních výdajů. Hlavní m. Praha tak v následujících letech bude muset zintenzivnit aktivity k získání dotací od státu ruku v ruce s přehodnocením a prioritizací strategických investic. V následujících letech mají přednostní řešení rozestavěné akce se spoluúčastí státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí (SFŽP), Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB), Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) a akce financované v rámci dotací EU/EHP, kde je podmínkou podílové financování ze strany města (investora). Již od roku 2006, kdy byly stanoveny strategické investiční cíle, je tedy nasnadě, že přednostnímu řešení podléhají aktuálně následující projekty: 1) soubor staveb tunelového komplexu Blanka 2) výstavba trasy metra A a za 3) protipovodňová opatření na ochranu hl. m. Prahy³³ a zahajování nových investičních akcí je možné pouze v nejnutnějších případech.

³² Wien.at, Gender Budgeting in Wien – Umsetzungsbeispiel von Gender Mainstreaming, dostupné na: <https://www.wien.gv.at/menschen/gendermainstreaming/beispiele/budgeting.html>

³³ Komentář k návrhu rozpočtu na rok 2014, Kapitálové výdaje, dostupné na:

http://www.praha.eu/public/2b/e7/a5/1634796_405845_Komentar_ke_kapitalovym_vydajum.pdf

Zároveň lze z dlouhodobého výhledu vyčíst růst provozních nákladů. Praha tak musí rovněž přistoupit k hledání úspor právě na straně běžných výdajů a v plánování vývoje příjmů přistupovat konzervativněji. V neposlední řadě lze najít rezervy v hospodaření s vlastním majetkem.³⁴

Tabulka č. 17: Schválený rozpočtový výhled do roku 2019³⁵

(mld. Kč)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	38,1	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0
Nedaňové příjmy	2,8	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9
Kapitálové příjmy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Přijaté transfery	8,0	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2
Příjmy celkem	48,9	48,8	48,9	48,9	49,0	49,1
Provozní výdaje	39,0	39,4	39,8	40,2	40,6	41,0
Kapitálové výdaje	12,0	8,1	7,5	7,2	6,7	6,2
Výdaje celkem	51,0	47,5	47,3	47,4	47,3	47,2
Rezerva na dl. službu	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Výsledek hospodaření	-2,6	0,8	1,0	1,0	1,1	1,3
Úhrada dlouh. finančních závazků	0,8	0,8	1,0	1,0	1,2	1,3

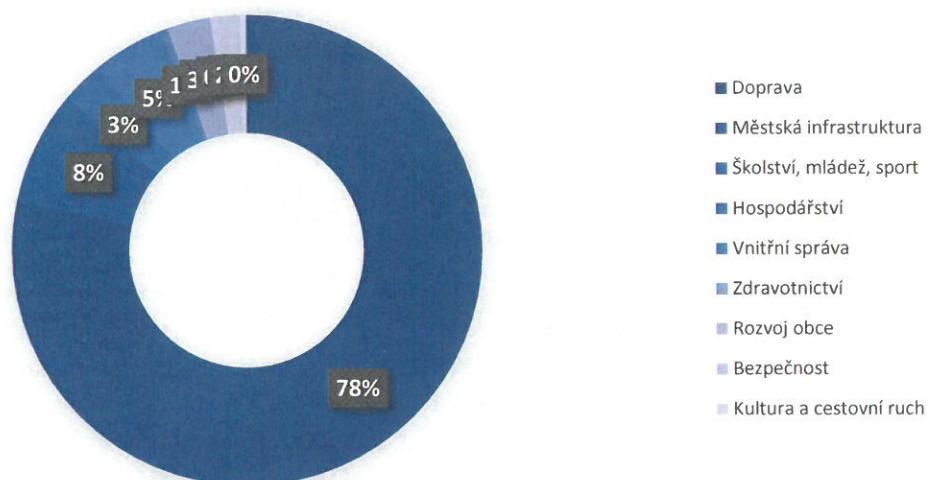
Při pohledu na Berlín, Mnichov a Vídeň je vidět výrazná převaha tzv. ostatních investic právě nad výše zmíněnými investicemi strategickými (Berlín 4,6:1, Mnichov 4:1, Vídeň 2,5:1). Tento fakt není dán pouze historickým vývojem a dokončenou dopravní infrastrukturou, ale rovněž strategickým přístupem ke kapitálovým výdajům. Výše zmíněná města směřují vzhledem ke svým demografickým výhledům masivní investice do výstavby bytů, navyšování bytového fondu formou akvizice budov a do budování či rekonstrukce škol a školek. V rámci fiskálního plánování nelze hovořit o existenci pevného (zdravého) poměru mezi strategickými a ostatními investicemi, avšak jejich poměrové zastoupení v rámci kapitálových výdajů je naprosto zásadní pro vitální rozvoj města.

³⁴ V souvislosti s hospodařením s vlastním majetkem připravuje Institut plánování a rozvoje analýzu akcentující především efektivitu hospodaření s nebytovým majetkem ve vlastnictví hlavního města Prahy

³⁵ Rozpočtový výhled vlastního hlavního města Prahy do r. 2019, dostupný na:

http://www.praha.eu/public/4b/5/90/1634776_405834_Priloha_c._4_rozpoctovy_vyhled_do_r._2019.pdf

Graf č. 16: Čerpání kapitálových výdajů vlastního hospodaření hl. . Prahy za rok 2013

9. Shrnutí

Funkce strategického plánování v rozpočtové politice je umocněna nejen v období hospodářských krizí ale především v obdobích, která po nich následují. Potřeba racionální fiskální strategie a řešení dluhových potíží, jež jsou spjaté s protikrizovými opatřeními, je v případě měst naprosto kruciální. O co více jsou městské samosprávy ochuzené o možnost používání variabilních nástrojů na finančních trzích, o to více mohou být v dobrém slova smyslu kreativní ve stanovování, nalézání a aplikování strategických rozhodnutí, která mají přímý vliv jak na příjmovou tak na výdajovou složku městského rozpočtu. Strategické plánování rovněž umožňuje městu lépe reagovat na externí fiskální šoky a v dlouhodobém horizontu přispět k úspoře nákladů.

Propojení strategického plánování s plánováním rozpočtovým umožňuje městu soustředit se na základní potřeby svých obyvatel a předcházet tak investicím do nahodilých nekoncepčních projektů. Výsledky ekonomických analýz přímé závislosti strategického plánování na snižování rozpočtového schodku jsou však stále neprůkazné. Fiskální politika města je často určována exogenními proměnnými, které nemůže strategické plánování předvídat, avšak je to právě jasné pojmenovatelný rámec, který umožňuje efektivní propojení mezi plánovací a exekutivní složkou města a to nejen na obsahové ale i manažerské úrovni. Toto spojení by v ideálním případě mělo vést k dlouhodobé rozpočtové vitalitě města.

Přístup vybraných referenčních měst k vlastní rozpočtové politice je velmi individuální a každé město čelí rozdílným výzvám a mantinelům. Obrovský dluh dominantním způsobem determinuje rozpočtovou politiku města Berlín, zatímco druhé zkoumané německé město Mnichov vytváří především díky kombinaci vysokých příjmů z daně právnických osob a konzervativní fiskální politice již od roku 2010 rozpočtové přebytky. Na příkladu Varšavy můžeme pozorovat vysokou podobnost s pražským hospodařením a investiční politikou, primárně zaměřenou na mobilitu a u Vídně pak důraz na dlouhodobou udržitelnost. Společným znakem všech referenčních měst je, že ke své rozpočtové politice a především pak k politice investiční přistupují strategicky a s dlouhodobou vizí.

Hlavní město Praha ve srovnání s referenčními městy disponuje výraznými specifiky:

- **vysokým podílem daňových příjmů na celkových příjmech,**
- **klesajícím státním investičním transferem,**
- **nejrychlejší dynamikou poklesu výše kapitálových výdajů,**
- **vysokým podílem dopravních a infrastrukturálních investic na kapitálových výdajích (stejně jako Varšava)**

Cesta k dosažení stejné kvality života, kterou se mohou chlubit např. Vídeň či Mnichov bude z rozpočtového hlediska trnitá a bez možnosti využití jakékoliv zkratky. O co více musí česká metropole v následujících letech přistupovat ke svým investičním výdajům konzervativněji, o to více kreativněji a strategičtější musí být v hledání optimálních zdrojů jejich pokrývání. Vzhledem k demografickým prognózám hlavnímu městu nehrozí tak prudký nárůst populace jako Vídni, či Berlínu avšak např. zvyšující se věková struktura bude klást čím dál větší nároky na investice do zdravotnictví a systému sociální péče, což je pouze jeden z mnoha příkladů ostatních investic, jejichž výše je postupně klesajícími kapitálovými výdaji ohrožena.